

Checklist keuze nieuwe leesmethode

De aanschaf van een nieuwe leesmethode kan verschillende redenen hebben maar het is altijd goed om deze zoektocht zorgvuldig en met beleid uit te voeren. De aanschaf van een (aanvankelijk) leesmethode is misschien wel de belangrijkste aanschaf van een school. Lezen is immers de basis van al het leren. Vandaar dat wij met Actief Leren Lezen een checklist hebben gemaakt gebaseerd op onze ervaring in het ondersteunen van scholen. Door deze checklist te volgen weet je zeker dat je goed geïnformeerd de beste keuze kunt maken voor jouw school.

Het proces om te komen tot aanschaf van een nieuwe leesmethode bestaat uit drie fases: de voorbereidingsfase, de onderzoeksfase en de beslissingsfase. Voor de volledigheid hebben we ook de fase daarna (de implementatiefase) meegenomen.

Vorbereidingsfase

Instellen werkgroep

- Betrek hierbij: de intern begeleider, de leesexpert en een leerkracht uit iedere bouw. Zorg ook voor goede afstemming met de directeur.

Reden van de zoektocht naar nieuwe methode

- Duidelijkheid over de achtergrond en context van de zoektocht: onvrede met huidige methode, huidige methode aan vervanging toe, nieuwe inzichten vanuit school, tegenvallende leesresultaten

Evaluatie huidige leesmethode

- Wees je goed bewust van de plus- en minpunten van de huidige leesmethode. En welke resultaten werden behaald met de huidige methode?

Aandachtspunten tijdens de voorbereidingsfase

- Het is belangrijk dat de schoolleiding deze keuze niet alleen overlaat aan of legt bij het team. Gedeeld leiderschap geeft sturing aan het team én vergroot het draagvlak binnen het team.
- De reden om op zoek te gaan naar een nieuwe methode en de evaluatie van de huidige leesmethode kunnen geïnventariseerd worden met een enquête of kunnen op een studiedag besproken worden. Zo krijg je input van het hele team, niet alleen de werkgroep.

Onderzoeksfase

Visievorming

- Het is belangrijk dat de werkgroep zich goed informeert. Lees je in op het gebied van de laatste wetenschappelijke inzichten en denk na over actuele thema's zoals effectieve leesinstructie en redzaamheidslezen, lezen met begrip, leesstrategieën, thematisch onderwijs, rijke taal, de lengte van teksten etc.

Missie opstellen

- Formuleer een gezamenlijk opdracht voor het team: Waar willen we naartoe en wat is onze lijst van criteria en wensen. Bepaal hierbij ook gezamenlijk prioriteiten: is bijvoorbeeld thematisch onderwijs een harde eis of is de effectiviteit van het leesonderwijs voor jullie school belangrijker?

Aandachtspunten tijdens de onderzoeksfase

- Neem kennis van bv. het onderzoek naar Redzaamheidslezen van Luc Koning, van de voordelen van begrijpend leeslessen geïntegreerd binnen kennisrijke thema's, van de zin en onzin van het werken met leesstrategieën.
- Vanuit de visie (hier staan we voor) kan dan toegewerkt worden naar een gezamenlijke missie (hier gaan we naar toe) waar iedereen achterstaat. Deze missie kan per school verschillen: is dat het terugdringen van het aantal risicolezers? Of het optimaliseren van de leesresultaten, het versterken van de samenhang tussen begrijpend lezen, begrijpend luisteren en wereldoriëntatie? Of wil men op den duur een leesmethode helemaal loslaten en wat zijn daar de voor- en nadelen van?
- Deze onderzoeksfase is een hele belangrijke in de zoektocht naar een nieuwe leesmethode. Neem voor deze fase goed de tijd en zorg dat het team op de hoogte wordt gehouden van de ontwikkelingen.
- Door deze onderzoeksfase te documenteren wordt voorkomen dat de zoektocht naar een nieuwe methode stilvalt door het eventuele vertrek van leerkrachten of een lid van de werkgroep.
Er is waarschijnlijk geen enkele methode die perfect past op het wensenlijstje van de school! Daarom is het erg belangrijk om niet alleen de wensen maar ook de prioritering daarin vooraf duidelijk te hebben.

Beslissingsfase

Samenstellen long list

- Verzamel informatie van meerdere methodes, online via de methodewebsites en door informatie en proeflicenties aan te vragen. Beoordeel deze aan de hand van de door jullie opgestelde criteria.

Bepalen short list

- Wij adviseren in de short list maximaal drie leesmethodes op te nemen. Voor deze drie leesmethodes vraag je een uitgebreide zichtzending aan. Laat je goed informeren door de verschillende uitgeverijen: laat een presentatie geven op school, stel vragen (tijdens de presentatie en daarna) en probeer de leesmethodes uit op school

Beslissing nemen

- Op basis van alle hiervoor genomen stappen brengt de werkgroep een advies uit en wordt het definitieve besluit tot aanschaf genomen.

Aandachtspunten tijdens de beslissingsfase

- Een goede manier om extra informatie te krijgen is vragen naar ervaringen van collega's van andere scholen. In de fase van de short list kan er bijvoorbeeld ook op een school gekeken worden waar men al met de methode werkt.
- Als ondersteuning bij vragen en bereikbaarheid tot de criteria behoren dan is dit een goede fase om uit te proberen hoe de verschillende uitgeverijen daarmee omgaan.
- Als er eenmaal een besluit is genomen is het goed om helder te hebben welke materialen moeten worden besteld en door wie.

Implementatie

Keuze implementatievolgorde op de school

- Als school kun je de keuze maken hoe je de nieuwe methode implementeert: doe je dat gefaseerd of hele school tegelijk. Beiden hebben voor- en nadelen. Welke ondersteuning biedt de gekozen leesmethode hierbij en welke behoefte is er vanuit de school?

Gewenste ondersteuning

- Welke ondersteuning biedt de gekozen leesmethode bij de implementatie en welke behoefte is er vanuit de school?

Afstemming team

- Ook in de implementatiefase blijft afstemmen met het team belangrijk. Denk bijvoorbeeld aan een gezamenlijke voorbereidingen van de eerste lessen. Maar ook wat de route is bij eventuele vragen of problemen.

Aandachtspunten tijdens de implementatiefase

- Gefaseerd invoeren kan voordelen hebben, zo kan er ieder jaar van invoering worden geleerd van de valkuilen of struikelblokken van de andere jaargroepen.
- Wordt er gekozen om meteen de hele school te voorzien van een nieuwe methode, dan is het van groot belang dat alle leerkrachten worden geschoold om zo een verkeerde invoering te voorkomen.
- Het is goed om te beseffen dat het eerste jaar van het invoeren van een nieuwe methode soms een zoektocht is. Door in dat jaar regelmatig de voorbereiding van lessen samen te doen en dan de doelen, de aanpak en doorgaande lijn te bespreken kan veel frustratie worden voorkomen.

Het aanschaffen van een nieuwe leesmethode is een belangrijke beslissing voor een school. Door een duidelijk en helder pad te bewandelen, waarbij de leiding van en de experts binnen de school direct betrokken worden én het hele team op bepaalde momenten mee mag denken wordt het een gezamenlijke zoektocht van de hele school. Op die manier kan het niet anders dan dat het leesonderwijs een enorme impuls krijgt na de aanschaf van de nieuwe leesmethode!

Benieuwd naar de mogelijkheden met Actief Leren Lezen? Lees meer op www.actieflerenlezen.nl óf vraag direct een zichtzending aan via <https://www.actieflerenlezen.nl/zichtzending>.